

NÉPÜNK

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
ORADEA
Strada Iosif Vulcan No. 4.

ZSIDÓ HETILAP

Főszerkesztő: WASSERSTROM SÁNDOR
Felelős szerkesztő: LEITNER ZOLTÁN

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Belföldön: Egész évre hitközségeknek és vállalatoknak 500 Lei, magánosoknak 250 Lei, félévre 130 Lei, negyedévre 65 Lei. Külföldön: 2 Dollár, Kc. 75, P. 15, S. 19, Dinár 120.

Tragikus évfordulók

Emberkreatúra idő-mértőldkövek... évforduló a nevük. Sok népnek örömteljes évfordulói vannak, győzelmek és diadalmak idejét jelzik. A mi nagy örömeink közül talán a most jövő chánuka az egyedüli, mely valóban győzelmet jelent. A többi? A purim például, hála azért, hogy nem irítottak ki bennünket évezredekkel ezelőtt. A többi évfordulóink is ilyen negatív örömek jelzőkövei.

Van ilyenkor december táján olyan évfordulóink, ami ilyen abszolút értelemben vett negatív örömet jelent. Különösen a romániai decemberi évfordulók jelentenek ilyen „purimi” szerencsét. Most is elmúlt a brassói diákkongresszus. És megtapogatójuk fejünket és lábunkat, látjuk, hogy minden fogunk helyén, ablakaink sincsenek romokban — elmondjuk az áldást, mely hálaadásként hallszik az Ég felé... Hála mindazért — ami nem történt. Negatív öröm. Meg elmúlik december 10 is. Az antiszemita mozgalom évfordulója. Ezek vonulnak fel Bukarest utcáin és a klasszikus *Jos cu jidani!* jelszóval tüntetnek egymillió hasznos polgártárs ellen. Ki velük! — ordítja az utca és kiállják intellektuálisan képzett ezrek. Ki velük! — és riadtan, falhoz lapultan rohan dolga után a zsidó. Hozzáedződött már az ilyen tüntetésekhez. Volt elég ideje és alkalma arra, hogy megkeményedjék ebben a sivár harcban. Előbb pir borította el arcát. Azután már kezdte megszokni, — ha lehet egyáltalán ilyesmit megszokni. Mi történt megint? Csak kiabáltak, csak gyűlölettől tajtékzott szájuk és süvített hangjuk. Éljen Cuza! — kiállják a főváros utcáin és korunk egyik legnagyobb destruktívja, ablak mögül figyel, hogy romboló munkája, mint érik és forr évről-évre jobban.

Mi megint örvendünk, mint Purim táján. Hámának nem sikerült. Mert mi mégis élünk. Az összes „decemberi” évfordulók után megtapogatójuk magunkat és hálaimeinket zengünk, hogy nem történt semmi. Negatív örömeink — az a zsidóság. A világ legöregebb népének évezredes „örömei.” Elmúlt egy évforduló és örömmel állapítjuk meg, hogy nem történt semmi. De ezek a negatív örömeink más országban is meg vannak. Nagyszerűen dressziroztak bennünket a világ antiszemitái. Németországban például az okoz nagy boldogságot a zsidóság körében, hogy Hitler nem kancellár. Az nem baj, hogy így is kihúzzák alóluk a megélhetés fundamentumát, hogy zsidó ember nem tud kenyérhez jutni a nagy német birodalomban. Lengyelországban is nagy az öröm, hogy csak Lembergben verik a zsidókat, de vannak helyek, ahol még nem.

Magyarországi felekezeti lapokban is olvassuk, hogy bár Debrecenben csunya egyetemi heccsek voltak — de Budapesten, Pécsen és Szegeden csend van. Ahogy a

híres háborús Höfer jelentés mondotta: Lemberget még tartjuk, ezzel szemben áll Sabác eleste. Ilyen diplomatikusan a mi sorsunk is. „Ezzel szemben” állnak a mi örömeink. December 10. elmúlt, „ezzel szemben” áll a mi örömünk. De kicsoda öröm. Nem is öröm, hanem kimondhatatlan boldogság. Hogy még élünk, még kioldhatunk a falat kenyérért, hagynak bennünket adót is fizetni és lehetőleg kirekesztenek minden lehetőségből. De azért

mi vigak vagyunk, — mert hagynak bennünket még élni.

Néhány nap múlva chánuka. A hős makabeusok még szembeszálltak azokkal, akik el akarták pusztítani a zsidóságot. Mi már nem tudunk és nem is akarunk szembeszállni. Rettentő a tulerő. És mi erőtlene vagyunk. Csak annyit tudunk még kiáltani: hála az Urnak, ezeken az „évfordulókon” szerencsére túl vagyunk. Szerencsére!...

Pogrom a lebergi uccákon

Varsóból jelentik: Az utóbbi hetek során az antiszemita propaganda és izgatás újult erővel kápt lábra. Lengyelország egyes városaiban formális pogrom-jelleget öltenek a kilengések. Az exeszusok Lembergben kezdődtek el, hol a nemzeti szocialista egyetemi hallgatók behatoltak a zsidónegyedbe és teljesen összevagdalták a zsidó üzleteket. Zsidó asszonyokat, férfiakat és gyermekeket bántalmaztak életveszélyesen a támadó huligánok. A mentők több ízben voltak kénytelenek gyors segítségnyújtásra kivonulni. A kilengések Lembergben nap, mint nap előbb formákat öltenek. A rendőrség erősen ellenállása következtében a zsidó és antiszemita lakosság állandó közelharcban áll egymással. A zsidó kórházak megteltek sebesültekkel. A harc közben egy antiszemita diákok Grodkowski, halálos törzsúrás ért. Grodkowski haláláról már az elmúlt héten beszámoltunk. Most érkezik azonban jelentés a temetés lefolyásáról, amelyet ismét antiszemita tüntetésre használt fel a diákság. Nyolcvan esetben hívták ki a mentőket zsidó sebesültek segélyezésére. Az egyetemeket bezárták.

Újabb jelentések szerint december 10-re virradó reggel a lebergi zsinagógában hatalmas robbanás történt, belőlte az összes környéken lévő házak ablakait. — A zsidó temetőben ugyanebben az időben szintén robbanás volt. — Dr Rosmann zsidó képviselő intervegni a lebergi nemzeti bank igazgatóságánál, hogy menítsék fel a zsidó kereskedőket ezekben a napokban a váltó-lejáratok kötelezettsége alól, tekintettel arra, hogy üzleteiket az exce-

szusok miatt kénytelenek zárva tartani. Intézkedés ebben az ügyben eddig még nem történt. A zsidó sebesültek száma óráról-órára emelkedik. Több százán fekszenek kórházakban, dr Insler volt zsidó képviselő sebei enyhültek, Dr Ravicz zsidó orvosnak állapota azonban reménytelen. Az uccák tele vannak sebesült járó-kelőkkel. A „Neuer Morgen” zsidó napi lap írja: „Tagjainkláncokba vannak verve, nyelvüket megkötölte a cenzura, hallgatnunk muszáj. De ha egyszer feloldódnak a kötelek; beszéljünk fogunk. Le fogjuk teplezni a gyilkos huligánokat, és rámutatunk a hatóságok arcúlatára is. Szabad préda voltunk az elmúlt napokban. Az mártotta belénk a kését, akinek kedve tartotta.”

Krakóban véres terror-kilengések történtek. Számos zsidó üzletet romboltak össze. A rendőrség 200 tüntetőt vett őrizetbe.

Varsóban szombaton a diákság főbb zsidóvezérést rendezett. A zsidók elleni tüntetésekbe beleszólt a rendőrség, a rendőrök és egyetemi hallgatók harcában sok diák megsebesült és 50 diákok letartóztatottak.

Azokat a diákokat, számszerint harminchatot, akik résztvettek a zsidó üzletek összetörésében és kifosztásában, még e héten bíróság elé állítják és öt évig terjedő börtönbüntetés vár rájuk.

Egyébként a lengyel diákok zsidóellenes demonstrációi később kormányellenes mozgalommá fajultak. Az egyetemeket a diáktüntetések megújulása miatt bezárták.

Lupu támadja a kisebbségeket és a Zsidó Pártot

Bukarest. A legutóbbi választások során dr Lupu pártja olyan progresszív és radikális programmal indult a választási küzdelemben, hogy országszerte el voltak készülve Lupu erőteljes előrelérésére. Mindenben világos és haladott felfogást vallott és a kisebbségek kérdésében is méltányos állásfoglalást tanúsított. A kamara keddi ülésén azonban mintha lehullott volna a lepel és ez alkalommal Lupu dr és pártja önmagukat adták.

Serdici, lupista képviselő egyenesen ott kezdte, hogy a zsidókat teszi felelőssé, hogy a békeszerződések alkalmával egyáltalán megszülethettek a kisebbségeket védő pontok. Lupu, a pártvezér azonban átveszi Serdicitől a szót és továbbmenve, nem csak a kisebbségek jogait vonja kétségbe, hanem támadja a Zsidó Pártot is. Véleménye szerint a Zsidó Párt létevel áll, vagy bukik a cuzizmus is. Landau, zsidó-párti tiltakozik az ilyen beállítás ellen és kimutatja, hogy a cuzisták már 1926-ban benn voltak a parlamentben, míg a Zsidó Párt első ízben csak 1931-ben küldött képviselőket a képviselőházba.

Lupu dr beszéde további során azt állítja, hogy az egy millió romániai zsidó lakosság nem képvisel kisebbséget, ők zsidó vallású románok. Ez így elméletben,

a parlamenti szószékről természetesen szépen hangzik, azonban a gyakorlati életben komoly katasztrófákat rejt magában. Ha az egymilliónyi zsidóság nem kisebbségi nemzet, akkor természetesen hiányzanak a jogaik a kisebbségi nyelvi, kulturális, iskolai és nemzeti kiélési szabadsághoz is. Ezt takarják tehát Lupu progresszív szellemben beadoit szavai, amelyet azonban a romániai zsidóság döntő többsége a leghatározottabban visszautasít. Lupu szeretné, ha a zsidóság teljesen beleolvadna a román nemzetbe. Nem tudjuk mennyire komolyan veszi e tekintetben önmagát Lupu, de kétségtelen, hogy politikai szüklátókörről tesz tanúságot. A valóság ugyanis nem Lupu dr vágyai szerint igazodik és meg vannak a maga törvényszerűen kiépített utjai. A zsidóság még ha akar, akkor sem olvadhat be egy idegen nemzet testébe, mert ezzel történelmi harikirit követne el önmagán. De ettől eltekintve abban sem vagyunk bizonyosak, hogy a román nép hajlandó lenne e befogadni az idegen testet. Ennek ellenkezője azonban már igen valószínű hangzik. Lupuék tehát a kisebbségi és zsidó kérdést illetőleg végleg kijátszották formájukat és álláspontjaik progresszív falazása ez alkalommal sehogysem sikerült.

Mielőtt ruhaszükségletét beszerezné, bizalommal keresse fel

CZITROMURISZABÓSÁGÁT

General Mosoiu, Kert-ncca 2 alatt, ahol a legszebb kivitelben elsőrendű

**öltönyöket, felöltőket
és téli kabátokat már
2600 leiért készít**

Minden munka CZITROM DEZSÓ vezetése mellett készül.
(A volt Szent László-téri Czitrom-cég tulajdonosa)

Retleksziók egy ellenzéki üléshez

Az oradeai hitközségi választással kapcsolatban szombaton este a Lloydban „ellenzéki” gyűlés volt, melynek lefolyása nem igen érdekes. Csak az a feljegyzésre méltó, hogy kik voltak a szónokok és mit mondtak, s ezzel kapcsolatban mit vagyunk bátrak mi tőlük ezuton kérdezni. És erre szeretnénk nyílt választ kapni egy, ugyancsak ott összehívott gyűlésen azon hallgatóság előtt, akik végigélvezték a különböző puffogatásokat. Őszinte tisztességes választ, mert ha mi egyszer megkezdjük a régi és jelenlegi bűnök feltárását, akkor úgy fog hatni a purifikáló ellenzéki szónokok között, mint egy jól robbant bomba.

Egy kis izelítőt akarunk ebből adni és szeretnénk erre nem egy dühtől tajtékozó rágalmozó választ kapni, hanem egy tárgyilagosat és okmányokkal ellensúlyozott vétőt, amely kellő válasz volna. De tudjuk előre, hogyha erre kerül a sor, nagyon fognak hallgatni. Mert felelőtlenül rágalmozni könnyű és nem is művészet, de nem is olyan becsületes dolog. Helyt állani ott, ahol annak helye és ideje őszintébb és bátrabb dolog.

Ezuton kérdezzük Kohn Dávid bórkereskedő urat, hogy miért áll fel egy pódiumra mondjuk pl. azzal az Ullmann Abrahámmal, akít annak idején a többi vezetőségi tagokkal egyetemben, ő csapott el, mert nem bírták tovább tűrni azt a virtsaftot, amely teljesen rujnálta a hitközség anyagi helyzetét. Jegyzőkönyvek szólnak arról, hogy Kohn ur mint vélekedett szónoklásáról, arról, aki dacára annak, hogy annak idején jól elbocsájtott, különböző cimeken még ma is cca 100.000 lei évi jövedelmet élvez a hitközségtől. Azt elbirja tág lelkiismerete, hogy a mai viszonyok között élvezzen annyi pénzt és ingyen lakást, de mersze is van ahhoz, hogy mint ellenzéki, pódiumra álljon fel és felelőtlenül igazasson!

De térjünk vissza Kohn urra! Mondja meg Kohn ur, Ön ha jól tudjuk a mostani választmányának és előljárásnak — véletlenül — tagja. S ha így van, — mert így van — miért nem szónokolt és szónokol azon a helyen, ahol minden becsületesen gondolkodó vezetőségi tag mondja el véleményét a hitközség vezetéséről. — Hisz ez volna a legszebb, legelegánsabb gesztus, ilyen formában emelni vétőt a helytelenségekről, a visszás dologról, ha ilyen egyáltalán létezik. — Kohn ur, szerintünk ez lett volna becsületes munka. Miért nem cselekedett így? Hősködni, felelőtlenül demagógiával arculcsapni egy vezetőséget ott és olyankor, ahol és amikor nem lehet cáfolni, nem vall gerincességre. — Mi nagyon jól tudjuk, hogy Ön maga sem hiszi azt, amit elmondott. — Nem jobb volna tehát elismeréssel lenni és méltányolni azt a herosi munkát, amit a mostani vezetőség ebben a cudar, nyomorult gazdaságilag leromlott helyzetben végez, — önzetlenül, becsületesen. — S ha ezt — idegrendszerénél fogva — nem teszi, nem-e volna jobb odahaza családi körben pihenni és nem felizgatni a kedélyeket. — Higgye el kérem szégyeljük magunkat, hogy Önnek leckét kell adnunk. — Még arra vagyunk bátrak emlékeztetni, hogy jegyzőkönyv szól arról a hitközségnél, amelyben Ön maga elismeri, hogy idegénél fogva nem alkalmas közéleti szereplésre.

Szomorú megállapítása lehet tehát a közvéleménynek, hogy az a Kohn Dávid, aki koránál fogva általános köztiszteletnek és szeretetnek örvendhetne, gyűlölködő természetéből fakadó zsarnokoskodó, összeférhetetlen és kötekedő viselkedése folytán, nemcsak egyeseknek, hanem a köznek is terhére van.

Beszélgünk talán Freund Lajos urról? Kérdezzük meg, hogy hogy mióta ül együtt

Neumann Lipóttal, amikor tudjuk jól, hogy valamikor nem is ölelték úgy át egymást, valamikor nem is olyan régen ott a Machzike Tóra környékén...

De gyereünk tovább. Mit akar Seidenfrau József ur? Hiszen Önt nagyon régen nem láttuk Nagyváradon és most halljuk hogy ismét feltűnt — szónokolni. Higgye el, nem olyan aranybánya a váradi hitközség, ahogy Ön gondolta. Minthogy pedig gazdasági problémáját nem tudnánk huzamosabb ideig nélkülözni, legyen szives azt mielőbb kidolgozni és címünkre megküldeni, mert nem lehessen tudni, hátha ismét kénytelen lesz hosszabb szabadságra utazni, bucsuzás nélkül. Seidenfrau Ur! Jut Önnek eszébe, hogy amikor hitközségi adót mentek Önhöz inkasszálni, azt állította, hogy Ön nem is idevaló... és ugylátszik nem is idevaló, legalább is nem a hitközség vezetőségébe és mégis itt van, ez a mult büne, de mi fekele... fátyolt dobunk a multra.

Salzberger Ur! Ugy értesültünk, hogy Ön is beszélt, szónoki hévvel, józanul, bár nem is a bor beszélt Önből, hanem a viz... ugylátszik mégis fáj valami, mi megmondjuk, hogy mi fáj Önnek. Az egy évi mikvétel elszámolta ugyan, de sikerült Önnek, bár gyengéd nyomás segítségével — kisirni 22.000 lei végkielégítést, de a bérletet — bocsásson meg — nem kapta meg. Ez fáj Önnek?! Hát miért ne keressen más is, ha Ön ilyen szépen került ki a vízből.

Egyelőre legyen elég, de ha kell, további információval felelőségteljesen szolgálunk a nagyközönség számára, megírjuk, hogy kinek mi fáj és miért akarnak purifikálni. És mennyire szentek ők, olyan szentek, akiknek maguk felé hajlik a kezük...

És még valamit, a többi szónokoknak! Kevesebb beszéd és több kifizetett adónyugta. Mert a voksok beszélnek és nem az üres hordó, melynél csak a frázisok konganak jobban, amelyet olyan felelőtlenül hangoztatnak.

Egy nem ellenzéki.

59 lemészárolt martir, közöttük 22 jeschiva növendék alussza örök álmát a chebroni hegyen...

Oroszországi gazdag talmudtudós emberek, a szlobodkai jeschiva mintájára hat év előtt jeschivát alapítottak. Litvániából leküldtek Hebronba (Chevrajn) 50 ifjút, hogy egy litván típusu jeschiva alapját megvessék. A jeschiva megalakult s rövid idő alatt világhírű lett. Méltó támogatásban is részesítették.

A három év előtti szentföldi pogrom, sajnos, igen sok áldozatot szedett Hebronban. Orvul megtámadták a zsidókat, annak dacára, hogy az arab vezérek szavukat adták Szlonim bankigazgatónak, hogy semmi bántalmazásuk nem lesz a zsidóknak, ha nem hívják hatósági segítséget. A bankigazgatót is feleségével együtt meggyilkolták.

Ott a hebroni hegy csúcán alussza örök álmát az 59 lemészárolt martir, közöttük 22 jeschiva növendék. A rabbik is áldozatul estek. Egy péntek estén jöttek a huligánok. Egy szobában 18-an ül-

tek gemore mellett, mindannyiukat kegyetlenül megölték. Az 59 halott részére a temetőben elkülönítettek egy helyet, betonfallal és vasrácsokkal bekerítették. Ott sorban vannak eltemelve, az ötödik sor végén külön egy sír, ahol a következő felirat olvasható:

Paj nitmon domom sel chamisim vetésa nefo:sajsz kedajsajsz úthajrajsz senehergü al kedúsasz Hasém bejstúv hajehüdi Chevrajn bejajun sabosz kajdes, 18. Menáchem Ov 5689, úvóú líkvüro eszrim láchajdes ze, vechiper admószaj amaj...

Rettenetes látvány! Örökké bevésődik az emlékezetbe ez a borzasztó új „látványossága” Palesztinának.

Izgalmas hitközségi választás Nagybányán

Nagybányáról jelentik: Nagy érdeklődés mellett és nemkevésbé heves és izgalmas jelenetek közepette folyt le december 4-én a nagybányai orlh. izr. hitközség választása. Nagy korteskedések voltak úgy a Hirsch Jakab volt hitközségi elnök, valamint Brach Simon pártja részéről. Választási autók túlkölése és az uccákon általános sürgés-forgás verte fel az egyébként csendes városka nyugalmát.

Este hat óraker hirdették ki a választás eredményét és megállapították, hogy a volt hitközségi elnök, Hirsch Jakab pártja 111, míg Brach Simon pártja 148 szavazatot adott le és így a választás eredményeként Brach Simon lett a hitközség elnöke. Az előjáróság mindkét párt tagjaiból a következőképp lett összeállítva: alelnök: Schreiber Izidor, pénztárnok: Franckovits Aladár, ellenőr: Adler Jenő, gazda: Sichernmann Adolf, gondnokok: Schlesinger Jenő, Hirsch Ábrahám, Salamon Mór. Ezenkívül még egy 31 tagu választmányt is választottak. Az új vezetőség programja: a gabella redukálása, ingyenes mikve és a megszünt zsidó elemi iskola visszaállítása és autorizációjának a megszerzése.

Szombaton reggel az új elnök 450 terítéssel kiduscht adott, amelyen az összes ellenzékiek is résztvettek Hirsch Jakab, volt hitközségi elnökkel az élén. Brach Simon elnököt, Krausz Mór főrabbi és Hirsch Jakab üdvözölték magasszárnyalásu beszédekben. Mindketlen rámutattak arra, hogy a hitközség jövőjének eminens érdeke az összes öröknek békés együttműködésétől függ. Brach Simon, elnök válaszában, a béke érdekében kéri-e mindazoknak a támogatását a további hitközségi munkában, akik ha más listára is szavaztak, de mindenesetre ezáltal is a hitközség érdekeit vélték szolgáltni.

A békés hangulat után itélve remélhető, hogy Nagybányán az új rezsim által továbbra sem lesz oly diszharmonia a hitközségben, mely annak zavartalan továbbfejlesztését bármily tekintetben korlátozná.

Ékszer készítését, alakítását, javítását és drágakőfoglalást szakszerűen olcsón csakis

FRIEDMANN H.

ékszerésznél Széchenyi-tér 1

Vidékieknek is legpontosabb kiszolgálás!

A „HELGA” tejüzem

értesíti m. t. fogyasztóit, hogy a pasztörözött tej ára folyó hó 16-ától kezdődőleg **7 lei.** házhoz szállítva, literenként

A váradi orth. hitközségi választások küszöbén

Alig nyolc nap választja el a váradi hitű zsidóságot attól a naptól, amikor újból az urnák elé járul, hogy szavazataival igazolja állásfoglalását, hogy irányt szabjon az irányban, amelyen a hitközségnek haladni kell. Akik nem a röpke pillanatok tapsai és hurrái szerint igyekeznek a közéletben megállani a helyet és dolgozni a zsidóság érdekében, azok egy pillanattal sem ülnek fel annak a szélsőséges demagógiának, amelynek egy ad-hoc alakulat adott hangot „ellenzéki gyűlés” címen legutóbb. Nem fontos az, ha a váradi orthodoxia gyűlöletet lihegő, kérlelhetetlen „Clemenceau”-ja együtt rikácsol a chasszidista vezetők tervszerűen kiépített támadási frontjának harcosaival. Nem az a fontos, hogy a söröshordó tetejéről miképpen igyekeznek újból gabellanélküli tejfel-mézzel folyó Kanaánt varázsolni a váradi ezer gonddal küzdő hitközségébe. Akik felelőtlenek — és akik kiabálnak, azok felelőtlenek, — azok tudják jól, hogy a „nem fizetni”, meg a „mindent ellopni” demagógiával könnyen lehet híveket szerezni. Akik azonban tudják jól, hogy mit jelent a mai rettentően sulyos gazdasági helyzetben egy nagy közületet vezetni, azok egy percig sem igyekeznek azon, hogy kávéházak különterméinek szombat esti tapsaira reflektáljanak. Nem taps kell ide, hanem rideg „sachlichkeit”, amelynek jegyében kell mindenkinek mérlegelni állásfoglalását a hitközséggel szemben.

Egy percig sem mondjuk azt, ha a józan objektívítás szemüvegét tartjuk magunk elé, hogy minden úgy van jól, ahogy van. Mamelukok sem vagyunk, akik a régi Auch und Bauch zsidók módjára, mindenre rámondjuk kritika nélkül az áment.

De disztinoválni kell tudni a lehetőségek között. Mit lehet és mit nem! Így rögtön rámutathatunk arra, hogy mi az, ami tipikusan „demagógia” az ugynevezett ellenzéki szónokok szájában. Azt kiáltják teli szájjal, hogy a költségvetést meg kell nyírni és csak a feltétlenül szükséges kiadásokat kell tekintetbe venni. Hát megmerik-e mondani az ellenzékiek azt, hogy egy hitközség az nem olyan, mint egy üzleti vállalkozás. Ha a nagyváradi orth. hitközség, mint „racionálizáló vállalat” tekintetnek, akkor a 130 alkalmazott közül, legalább 50 fölösleges volna. De a hitközség ebből a szempontból a beszéd fennhatósága alá tartozik. És ha egy alkalmazott csak két órát is dolgozik egy héten, ha a rabbinátus azt mondja hogy szükség van rá, akkor nem lehet leépíteni. És nem lehet

leépíteni a „chazoke jog” alapján sem egykönnyen. És nem lehet uccára tenni embereket. Egyszóval itt sok mindenről tevődik össze az az irányvonal, amelynek kereteiből sem a mai vezetőség, sem az eljövendő, nem tud nagy oldalugrásokat csinálni. Ennek dacára, mi sem vagyunk ellene, sőt kívánjuk, hogy egy nagyszabású revízió kövesse a választást. Revízió a költségelőirányzat szempontjából és ahol lehet meg takarításokat eszközölni és leépítéseket keresztülvinni.

Szükségesnek látszik az igazság érdekében és nem mert az ellenzék is hangoztatja, hogy valamilyen módon a direkt és indirekt adókat olyképen összhangba hozni, hogy amiért még valaki 300 lei évi adóját nem fizeti, de 1500 lei értékben gabellajegyeket fogyaszt, templom ülést bérel, fűdőt vesz igénybe stb. az ne zárassék ki a hitközségi választásból. Kell találni egy alapot, amelyen ez megoldható volna. Amint már hangoztak is el ilyeszerű indítványok általunk és a közgyűléseken is mindenki kapjon egy adókönyvecskét, amelyből kitűnjék mindazon szolgáltatás, amellyel hozzájárul a hitközségi intézmények fenntartásához.

Nem akarunk dicshimnuszokat zengeni az elmúlt rezsim felett. De meg kell adni nekik, hogy míg más nagy erdélyi hitközségek fuldokolnak az adósságok özönében, (lásd Szatmár, Cluj stb.) addig a nagyváradi hitközségnek sikerült fenntartani a kereteket. Minden intézménye mint szerűen működik, az utóbbi 8—10 év 20 millió lejes investícióját íme amortizálta már és még a mai viszonyok között is arról tárgyal, hogy az Olasz városrész zsidósága számára menél kedvezőbb feltételek mellett szerezzen meg egy ingatlant templom céljaira.

Alig néhány nap választ el bennünket a hitközségi választástól. Akik tudnak mérlegelni és hála az Égnek, mi zsidók tudunk logikusan gondolkozni és mérlegelni, azok tudják azt is jól, hogy a „zöld asztal” varázsa mindenkinek fölötte. Az a sok rágalom és sárjörccsentés, amely a közelmúltban elhangzott és fog még elhangzani a hitközség jelenlegi vezetősége ellen, az olyan, mint a kétségbeesett viaskodása a csábitó „zöldszinü” szíréna látlára. Ott ül a 71 között és nem arra gondolni, hogy ez gondot, felelősséget, munkát, — igenis sok nehéz munkát — jelent, hanem egy vasárnap délutáni lármás közgyűlést.

Ezzel szemben mi azt hangoztatjuk, hogy kétségtelenül sulyos felelőség hárul minden egyes szavazóra, amikor döntenie

kell a hitközség jövőjét illetően. Hangoztatjuk azt is, hogy nem „párturalmi” ambíciók hevitik ma azokat, akik nem a pillanatokért, hanem komolyan a jövőért dolgoznak, Igenis, mi ezt hangoztatjuk, hogy ott a helye, minden komolyan gondolkozó, konstruktív munkában részt kérő olyan férfiaknak, akik szellemi, anyagi és egyéb kvalitásainál fogva alkalmasak arra, hogy részt kapjanak a hitközség vezetésében. De nem azért mert a „demokrácia” azt kívánja. És nem azért, mert talán ők csodákat fognak művelni és a rabbinátus elejére tudnák leépíteni, vagy racionalizálni az alkalmazottakkal elég bőven ellátott hitközséget. Ők sem törhetik át a kereteket majd. És nem törhetné át senkisé, azok közül, akik ma még azt hangoztatják a laikusok előtt: csak jönnénk mi a kormányruhoz, olyan rend lenne ott, mint a pinty! Igen, mint a pinty! Ez szépen hangzik az „ellenzéki” beszédekben, de kong az ürességtől, mint az az üres hordó, mely szimbolizálja, az ilyen felelőtlen demagógiát.

E választás eredménye, természetesen a nagyváradi orth. zsidó hitközségben domináló erőnek arányos rétegződését is bizonyítani van hivatva. És ez egyszer a választásnak kétségtelenül bizonyítékot kell szolgáltatni a hitközségi tagok többségi akaratának, amely előtt a további zavartalan munka és hitközség békés fejlődése érdekében el kell némuljon minden rosszindulatú, jelforgatásra törekvő kritika.

Aki érdeklődéssel viseltetik a zsidó népi közösség eme legfontosab instrumentuma iránt, aki komolyan akarja a nagy közület javát, annak meg kell hallgatni azokat is, akik a számok és tények kérlelhetetlen logikájával tudják a minimumra csökkenteni azon szólások értékét és realitását, amely oly könnyen hagyja el a zöldasztal imádóinak ajkát. Számolni a lehetőségekkel, számolni a krízisadta keretekkel, számolni a hitközség vallásaitai adottságaival, az a kötelessége minden szavazópolgárnak. Mi nem vesszük fel a harcot kongó frázisokkal, sem olcsó tapsokra nem vágyunk. De bizonyos az, hogy olyan listát kell összeállítani, amely hiven tükrözze vissza azok kvalitásait és érdemeit, akik tettek és tenni is fognak a hitközség érdekében. És mi bizonyosak vagyunk abban, hogy az okosság és józanság nem hagyja cserben a váradi orth. hitközség választóit és azokra szavaz, akik komoly munkával és nem olcsó jelszavakkal akarják a boldogabb idők elérkeztéig vezetni Erdély eme legnagyobb zsidó hitközségének ügyeit, a mai nehéz és küzdelmes időkben,

Chaszidikus történetek: Az ítélet...

Reb Feiwelel, nem volt olyan nevezetes ember, mint a tanítómestere, Reb Elimelech, a lizenski csodarabbi, de azért ő is derék és nagyon tanult ember volt. Történt, hogy Bécsben a császár valami borzasztó rendeletet adott ki, mely a zsidókat végromlással fenyegette az egész Gácsországban. Mikor Reb Feiwelel erről értesült, nagyon begyuldadt és egy este, noha már éjfélre járt az idő, benyitott a mesteréhez, aki mint egy caddikhoz illik is, még fenn volt és bujta a könyveit.

— Mit akarsz? — kérdezte a caddik.

— Uram, — hebegte Reb Feiwelel — nekem... nekem... panaszom van az Isten ellen... mert inditok ellene!

A caddik ránézett és ezt felelte neki: — Mboh, — a bíróság éjszaka nem tart tárgyalást. Reb Feiwelel erre el is ment, bár izgalma alig találta a kilincset.

Másnap reggel két caddik érkezett látogatáshoz Elimelechez: Rebb Izrael Kosznitzból és Rebb Jakob Jichak Lublinból. Délben, amikor a három csodarabbi már megébredt, behívták Reb Feiwelel.

— Add elő a peres ügyedet, — mondta neki a mestere.

— Nincs annyi erőm, hogy el tudnám mondani, — felelte Reb Feiwelel.

Elimelech merőn ránézett.

— Ezennel megadom neked mindazt az erőt és bátorságot, mely panaszod előadásához szükséges!

Reb Feiwelel beszélni kezdett:

— Nem igazság, hogy mi zsidók minden országban lenézettek és üldözöltek vagyunk. Az Ur azt mondta a Tórában: „Izrael fiai az én szolgálaim”. Miért engedi hát, hogy másoknak legyünk szolgálai, miért nem engedi, hogy egyedül neki szolgáljunk és miért türi a legnagyobb és leghatalmasabb Ur, hogy az ő szolgálait mindenki szidjarguja?! Emiaft perbe szállok az Istennel!

— Ez a felperes előadása, — mondta Reb Elimelech. — Hogy erre az alperes Isten mit válaszol, azt tudja a bíróság, mert a felelet meg van írva Mózes közismeretes átok-beszédében... Most perrendtartásunk szerint a feleknek el kell távoznuk, mert sem a felperes, sem az alperes nem lehet jelen a bíróság tanácskozásán, nehogy a bíróság ítéletében tekintettel legyen az személyiségükre. Felperes Reb Feiwelel távozzál!

Reb Feiwelel kiment, Elimelech pedig így folytatta a beszédét:

— Az alperes Istent semmiképpen sem küldhetjük ki, miután mindig és mindenütt jelen van... Világnak Ura, a te fényességed betölti az egész világot és a te jelenléted nélkül bizony nem élhetnénk egy pillanattal se! Most azonban, noha bizonyára

jelen vagy, semmiképpen sem leszünk rád tekintettel az ítéletünkben!

És megkezdődött a tanácskozás, de nem szavakkal, hanem csak gondolatokkal: a három szent rabbi egymás mellett ült, mind a három behunyta szemét és mind a három hallgatott. Egy óra múlva Elimelech felkiáltott:

— Reb Feiwelel gyere be!

Reb Feiwelel be is jött és Elimelech így szólt hozzá:

— A bíróság ítéletet hirdet: Reb Feiwelel, neked van igazad, a pört te nyerted meg!

Két hét múlva értesültek róla, hogy abban az órában, melyben Elimelech kihirdette ítéletét, Bécsben a császár visszavonta azt a rendeletet, mely az egész Gácsország zsidóságát végveszedelemmel fenyegette.

Én vagyok!

A karlini caddik, a nagy Rabbi Áron, egyszer vendéget kapott. Rabbi Dav Ber egyik tanítványa hajlatott végig a városban. Mezericsből jött a szekéren és már éjfélre járt az idő, mikor a csendes utcákba ért. A fiatal ember sokat hallott a karlini caddik bölcsességéről, ismerte is, járt már nála és szerette volna hallani, hogyan mondja el a jámbor istenfélő bölcs azokat a fájdalmas, panaszos dalokat, amelyekkel Jeruzsálem

Drohobicban halálos ágyán erőszakosan megkereszteltek egy rabbileányt

Lembergől jelentik: A galiciai zsidóságot egy rendkívül megdöbbentő, szomorú eset tartja izgalomban. Néhány héttel ez előtt, egyik kora reggel 6 órakor eltemették a drohobici keresztény temetőben Ruderfehr Minnát, egy vallásos, chasszid családból származó leányt, akinek apja és nagyapja Schodnicában nagyhirű rebbe volt. A különös temetésnek különös előzményei voltak. A leány alkalmazva volt, mint irodakisszony egy Witkovits nevű nem-zsidó jegyzőnél. Az ott alkalmazott tisztviselők egyike erősen szimpatizált a leánnyal és viszont. A jegyzőnek a felesége, aki fanatikus katolikus, létre akarta hozni a házasságot és rábeszélte a leányt, hogy keresztelkedjék ki. Ezzel szemben a leány azt kívánta vőlegényétől, hogy térjen át a zsidó vallásra.

Ilyen előzmények után történt, hogy a leány megbetegedett, kórházba került és amikor meghalt, a körülötte foglalatostkodó apácák azt mondták, hogy a leány halála előtt kijelentette, hogy vőlegénye vallását akarja felvenni és a jámbor apácák el is küldtek egy papért, aki a megkeresztelést fogantatosította. Nemsokára rá az utcákon plakátok jelentek meg, amelyeken felhívják a hívő keresztényeket, hogy a „megértnek” temetésén jelenjenek meg minél nagyobb számban. A megdöbbent zsidóság képviselői megostromolták a hatóságokat, de a kerületi főnökség úgy intézkedett, hogy az elhunyt zsidó leányt a keresztény temetőben kell eltemetni. — Összeütközések elkerülése végett azonban a kora reggeli órákra lükték ki úgy, hogy a temetésen résztvenni akaró hivek csak a temetés után érkeztek meg.

A drohobici zsidóság s a leány hozzátartozói természetesen mindent elkövettek, hogy kiszabadítsák a leány holttestét a lélekúfárok kezéből s legalább zsidó temetőben fektessék nyugalomra, azonban semmi sem használt, sem a kórház vezetősége, sem a hatóságok nem voltak hajlandók kiadni a leányt s így nov. 27-én reggel a kórház melletti katolikus temetőben hantolták el Mirjam Ruderfehr.

Jellemző a hangulatra, hogy a hatóságok erős rendőrségi készültséget vezényeltek ki, akik körülvették a temetőt s egyetlen zsidót sem engedtek a temető közelébe. Az izgalom oly nagy volt, hogy komoly zavargásoktól tartottak, miért is a rabbinárus öles plakátokon figyelmeztette a zsidóságot, hogy a temetés napján viselkedje-

nek csendesen s lehetőleg ne mutakozzanak az utcán.

A dolognak természetesen folytatása lesz, a hitközség tovább viszi az ügyet és reméli, hogy nem fog megisméltódni az az eset, amikor a monarchia idejében az osztrák képviselőházban egy elkeresztelési esettel kapcsolatban, (apácák megkereszteltek egy kiskorú zsidó leányt szülei akaratára ellenére) a miniszter kénytelen volt kijelenteni, hogy a kolostorok kapuinál megáll az állami igazságszolgáltatás.

Az eset mindenesetre azt mutatja, hogy még olyan helyeken is, mint Galiciában, ahol a sűrű zsidó lakosság miatt, a zsidóság ellenállási képességének nagyobbak kellene lenni, a leányok gyenge vallási nevelése nem ad elég erkölcsi erőt a lejtő felé vezető ut első lépésénél való megállásra. Természetesen hozzájárul a gazdasági helyzet is, amely a leányokat önálló keresetre utalja, aminek következtében olyan környezetbe kerülnek, amely kísértésbe hozza őket.

Figyelem!! Mielőtt lakberendezési cikkekben szükségletét beszerezné, minden vételkötéltelenség nélkül saját érdekében okvetlen keresse fel az ujonnan megnyitott

„LINOLEUM”

SZONYEGÁRUHÁZAT (Heyman Szinkör mellett), ahol az alant felsorolt cikkeket a legolcsóbb árban szerezheti be:

Óriási választék! Gyári árak!

Linóleum	Futó-	Hencserterítő
Bőrvászon	Ebédlő-	Roletta és
Viaszvaszton	Kokusz-	Matrac grádli
Gummiáru	Filz-	Függöny

Hócipők, hócsizmák ezidőn is legolcsóbban

ROTH HENRIK cégnél, Zöldfa-u. 3. szerezhető be.

Legfinomabb hygienikus szagtalan

Borotvapor legolcsóbban kapható

M. Weissberger
Oradea, Str. Cogălniceanu 4.
Viszonteladóknek óriási árkedvezmény!

NEUMANN M. Bémer-tér

férfi-, fiu- és leányka ruhái

a legolcsóbbak és legjobbak!

Külön mértékutáni osztály!

pusztulását siratják a zsidók szerte a világon.

A fiu leszállt a kocsijáról s meghagyta a kocsisnak, várjon rá, majd rövidesen visszatér. Ő pedig fogta magát és a csöndes, sötét utcákon, amelyeket csak gyéren világított meg a hold fényessége, ellopódzott a caddik házáig. Mikor célhoz ért, megzörgette az ablakot és erős, önérzetes hangon beszólt:

— Áron, Áron, nyiss ajtót!

A karlini azonban a gyertyák pislákoló fénye mellett könyveire hajolt, el volt mélyedve a buzgó olvasásba s csak az újabb zörgetésre vetette föl fejét.

— Ki az? — kérdezte, de nem kelt föl székéről.

— Én vagyok! — felelte a vendég.

A karlini megint visszahajolt a könyveire és tovább olvasott. Az ifju most már türelmellen lett. Hiszen járt már a karlininál, ismerheti a hangját s ha kinéz az ablakon, láthatja, hogy jóbarát kocog rajta, nem rossz ember. Most már keményebben zörgette meg az ablaktáblát és követelő hangon szólt:

— Nyiss ajtót, reb Áron!

— Ki az? — kérdezte megint csöndesen a caddik.

— Nem ismered a hangomat? Én vagyok...

A caddik most fölkel a helyéről. Oda-

ment az ablakhoz és mélyen bugó hangon kiszólt:

— Ki mérézeli azt mondani: „én vagyok”? Az Én-t először az Ur mondotta, akkor, amikor villámlás és menydörgés közepe a Tórád adta népének... ki az az anyaszülte, akinek bátorsága van azt mondani az Ur után, hogy „én”? Menj utadra és tanuld meg előbb a szerénységet, amely a tudás gyökere, a bölcsesség forrása!

A fiatalember belátta, hogy igaza van a karlini caddiknak, visszatért Mezericsbe, mert érezte, hogy messze van még attól, hogy a szent tudományokban tőkéletesnek tudja magát.

Az utas és a sechina

Rabbi Áron egyszer egy hideg téli éjszakán egy kis, elhagyott lengyel faluba ért, ahol egyetlenegy zsidó lakott. Fázott a csikorgó fagyban és vágyakozott a barátságos, meleg szoba után. Megzörgette hát a kaput és bebocsátást kért rajta.

A gazda előbb nem nyitott ajtót, mert attól tartott, hátha veszedelmes emberek járnak odakinn. A karlini azonban nem hagyott föl a reménnyel, hogy mégis bebocsátják. Odament az ablakhoz s ott zörgetett. Bentől kiszólt a gazda:

— Ki jár odakint?

— Rabbi Áron vagyok, a karlini. Eressz be, mert megvesz az Isten hidege.

— A karlini? — szólt belülről a gazda — bocsáss meg, drága jó uram, egy szempillantásban kint leszek nálad. A karlini... Nem is álmodtam, hogy ilyen tisztesség éri szegény házamat... Csak fölkapok valamit és nyomban beengedlek.

Egy perc múlva megnyitott a kapu és a gazda mély hajlongással üdvözölte a caddikot. Beeresztette a szobájába, ahol vigan pattogott a tűz a kandallóban, ételt-italt tett elébe és nem fogyott ki a kedves kínálatból. Jóízűen beszélgettek egymással, majd mikor mind a ketten elalmosodtak, a gazda a vendégszobába vezette caddikot, ahol tiszta, puha ágy hívogatta nyugovóra.

A caddik elkészönt a jó embertől. Azután, mikor magára maradt, elővette kis könyvét, amelyben gondolatait szokta fölírni, leült az asztalhoz s ezt írta bele:

— Sohasem tudtam megmagyarázni, hogy bölcsünk miért becsülik többre a utasok megbecsülését, mint az Ur fogadását. Ábrahám is így szól az Istenhez: „Ne menj el szolgád mellett” — de ezért előbb a három férfiút látta vendégül... Most már értem: ha az embert hideg téli éjszakán nem engedik be, akkor kint, a szabad ég alatt megfagy, elpusztul. De az Ur dicsőségének, a sechinának nem eshetik bántódása, mert ha nem bocsátják be, akkor visszahúzódnak a magasságos Égekbe és onnan szórja ki apadhatatlan, örök fényességét...

HIREK

a „Népünk” cikkeinek utányomását csakis a forrás megjelölésével engedjük meg.

Naptár 5693

Péntek: Kiszlew 17. december 16.

Szombat: Kiszlew 18. december 17.

Heli szidra: וישרה

Heli háftóra: חזון עובדיה

Szombat kezdete:

üzlet bezárás 4.05

gyertyagyújtás 4.10

Istentisztelet kezdete 4.20

Szombat befejezése 5.10

— *Terjesszék és szereztek előfizetőket az erdélyi zsidóság egyetlen független és legolcsóbb lapjának, a »Népünk«-nek. A »Népünk«-nek egyetlen zsidó asztalról sem szabad hiányoznia.*

Hozzászólás az Országos Zsidó kongresszushoz

Ezen a címen jelent meg e lap hasábjain Hirsch Jakob urnak egy cikke, eltelve a cikkirőlől megszo- kott mélyen szánó gondolatokról és megállapításokról. Magam is át vagyok halva attól a meggyőző- déstől, hogy ahol csak lehet és szükséges, a zsi- dóság sohasem mulassza el az egységes megnyilat- kozást és fellépést, mert amennyire használ az egység, ép annyira árt a széthúzás.

A napokban Clujon történt átlataztomban felke- restem Wezel Albert főrabbi urat, a központi iroda elnökét s többek között szóvá tettem Hirsch Jakob ur cikkét, amelynek különösen két megállapítását sérelmeztem.

Az egyik, hogy a regulamenthez nem történt hozzászólás s a másik, hogy az erdélyi orthodoxia miért nem vett részt a Fildermanék által összehívott kongresszuson. Megkérdeztem még, hogy mik azok az elvi okok, amelyek az orthodoxiának megtiltják, hogy egy ilyen általános jellegű és szükségességű országos kongresszuson részlvegyen.

Ezzel hódolni akartam az audiatu et altera pars elvének s ezuttal is bebizonyosodott, mennyi igaz- ság van ebben az elvben.

Tudtam, hogy Wezel főrabbi ur világosan gon- dolkodó, nagy koncepciójú ember, aki előlt a legfőbb érdek a zsidóság összérdeke s így amit tőle hallot- tam, nem lepelt meg, csak azt bizonyította, hogy mennyire fontos előbb mindig meghallgatni azt, aki- ről nyilatkozunk.

S mert Hirsch Jakob ur ezt elmulasztotta meg- tenni s így téves információk vezethették félre, kö- telesegemnek tartom a nagy nyilvánoságot a „Nép- pünk” ulján informálni.

Téves az a vád, hogy a központi iroda a kul- tusz törvény végrehajtási utasításával kapcs- latban ne tett volna a miniszternek javaslatot. A központi iroda még ez év április 12-én a nagyobb hitközség- gek véleményének bekérése után terjedelmes me- morandumot terjesztett a kultuszminiszter elé, amely- ben a végrehajtási utasítás tervezetének minden egyes a zsidó ritust érintő pontjához állást foglal. A miniszter 34690/3472 sz. leiratában igazolja a me- morandum vételét és megköszöni a központi irodá- nak a végzett munkát, ígérve, hogy a memorandum- ban foglaltakat a végrehajtási utasítás elkészítésénél figyelembe fogja venni.

Hogy a központi iroda sem a maga organizá- ciójával, sem az alája tartozó hitközségek utján nem vett részt a Fildermanék által összehívott kongress- zuson, menteni nem akarom, de az álláspont, amit az iroda ebben a kérdésben elfoglal, teljesen ér- tethető és elfogadható.

Wezel elnök ur kijelentése szerint nem léteznek semmiféle elvi okok, amelyek az orthodoxiának meg- tiltanák, hogy egy országos kongresszuson részlve- gyen. O ilyen elvi okokat nem ismer és nem is akceptál. Mikor egyetemes zsidó érdekről van szó, akkor nincsenek sem személyi, sem más mellék- tekintetek.

A kongresszuson való részt nem vételre más

Ezenkorak Harang
Z gyertyatartók, védjegy!
Ü serlegek,
S evőszközök,
T templomi kegyszerek,
bármily művészi kivitelben
legolcsóbb árban.
Gyártása és eladása:
„Tacumul”
ezüstáru gyárban
CLUJ, Str. Gen. Nicolcea (Kornis-a.) 6.

okok hatottak közre. Fildermanék a kongresszusra szóló meghívás olyan módját választották, amely mód valóságos arculcsapása volt az egyes ország- részi szervezetek autonómiájának, sőt a legelmeibb udvarlássági tekinteteknek is.

Fildermanék egyszerűen meghívták az ország összes hitközségeit a kongresszusra, mintegy doku- mentálni akarván, hogy ők a vezető organizációja az ország összes hitközségeinek. Fildermanék ezen eljárását kontrakarizozni kellett, mert az ország egytellen zsidó ritusbeli szervezete, de különösen az erdélyi orth. szervezet nem adhatja fel egyetlen kincsét, autonómiáját s jöjjön ez ellen bárhonna is kimondott vagy hallgatóságos támadás, azt akár po- zítív fellépéssel, akár negatív magatartással vissza kell utasítani. Ez történt a jelen esetben is. Fildermanék organizációja nem az a hatalom s nem az tényező, amelynek jogában állana az ország külön- böző hitéleti organizációjának a megkerülésével az ezen organizációk autonóm hatásköre alá tartozó hitközségeket kongresszusra összehívni.

A zsidóság egységes megnyilatkozása a regu- lament kérdésében mégis meg fog történni.

Wezel főrabbi központi elnöki minőségében Zierelshon chisinaui főrabbiával egyetértőleg felhívta az egyes zsidó kultuszorganizációk vezetőségeit, hogy együttesen bocssássanak ki egy meghívót egy országos konferencia egybehívása végett.

A meghívó kihangsúlyozza, hogy az előkonfe- renciának csak az a határozata érvényes, amelyet az előkonferencián résztvevő szervezetek képvise- lői egyhangulag hoznak, nehogy bármelyiknek is az autonómiája sérelmet szenvedjen.

Szükségesnek tartanám, ha ez az előkonferencia egy valamennyi organizáció kiküldötteiből álló bi- zottságot küldene ki, amely időről-időre indítványt tenne a zsidó kultusz érdeklő kérdésekben, miáltal elkerülhetők lennének a Filderman féle esetek.

(Tg.-Mureş)

Dr Rosenfeld Salamon.

— **Jakob Wassermann akarata ellenére is — zsidó.** Antwerpenből jelentik: Jakob Wassermann, a híres német regényíró a napokban Antwerpenben tartott felolvasást. Wassermann zsidó származású, de gyakran szokta hangoztatni, amikor zsidóságáról érdeklődnek, hogy ő 100%-ban a német kul- turában felolvasodtnak érzi magát és zsidó léte az ő számára csak emlék és kegyeleti lecsapódás. A felolvasásnak igen nagy kö- zönsége volt, részben zsidókból állott és erre való tekintettel a felolvasást megnyitó publicista, Bakelmans, aki a flamand Pen- klubnak alelnöke, lelkes beszédben üdvö- zölte Wassermannnt, mint a kiváló európeert és — nagy zsidót.

Használja a kellemes illatu
Szent László
pipere-szappant.

Ertőtlenítő hatása megóv minden fertőző betegségtől.

I. HEINRICH

pipere- és gyógy- (Borax, kén, kátrány, kőbogyó stb.)

SZAPPANGYÁRA, CLUJ.

Legizlésebb ridikülök már
150 leitől. — Mindenféle bőr-
diszmuárut nagyon olcsón

HARTMANNÁL
lehet venni
Regele Ferdinand No. 1.

— Egy külön zsidó milliomos végrendelete.

Róma. — Egész Olaszország közvélemé- nyét az a különös végrendelet foglalkoz- tatja, amelyet a nemrég elhunyt Fried- rich Zamrono zsidó multimilliomos hagyott maga után. A végrendelet többek között a következőket tartalmazza: „Palotámat a ferrara-i kereskedők klubjának ajándékozom azzal a feltétellel, hogy azt sohasem ad- hatja el. Megkövetelem, hogy az általam legtöbbet használt két szobába, számomra márvány mellszobrot állítsanak, amelyet Itália legelső művésze faragjon. Kívánom továbbá, hogy a palotában jelenleg lakó bérlők két évig ne fizessenek házbért. A kereskedelmi klub tagjait arra kérem, hogy halálom gyászául négy napig ne vegyenek kártyát a kezükbe és a játékszobák fekete lepellel borítsák be ez időre. A legrövi- debb időn belül emléktáblát emeljenek szá- momra a palotám falára.”

— Palesztina lakossága egyhangulag tiltakozik a parlamentáris törvényhozás ellen. Jeruzsálem.

A Népszövetség mandátumbizottsága a közel mult- ban fejezte be a Palesztináról beterjesztett jelentések tárgyalását. A tárgyaláson az angol kormány részéről személyesen meg- jelent Sir Arthur Wauchoppe palesztinai főkörmányzó, aki több hozzáintézelt kér- désre szolgált felvilágosítással. A főkör- mányzó többek között ama reményének adott kifejezést, hogy rövidesen meg lehet teremteni Palesztinában egy parlamenti tör- vényhozó testületet. Ez a kijelentés Palesz- tinában általános meglepetést keltett, mert a zsidó lakosság tudvalevőleg a leghatáro- zottabban foglalt mindenkor állást egy par- lamentáris törvényhozó testület ellen Pa- lesztinában, ma, amikor a zsidó lakosság elenyésző kisebbségénél fogva ki volna szolgáltatva a parlamentben az arab többség akaratának. — A Jewish Agency ma is a legutolsó bázeli cionista kongress- zuson elfogadott álláspontját vallja, mely szerint a zsidóság Palesztinában soha- sem ismerhet el egy olyan törvényhozó testületet, amelyben a zsidó képviselet egy arab többség által majorizáltatnék. Egy ilyen testületről csak akkor lehet majd beszélni, ha a zsidó lakosság száma meg- közelíti majd az arabokét.

— Nincs jogod kritizálni a Szentföldért dolgozót... Érsekujvár.

„Uj év — új élet” alcimrel jelent meg Érsekujváron egy „hivatalos” lap, melynek tartalma nálunk alig képzelhető el. A hitközség főrabbija, a tudós dr Klein Ernő a Szentföld építőalapjainak adakozóira mond buzdító áldást. „Még mielőtt az ujesztendő beköszönt, ó vigyük valamennyien házukba a jövő év áldásának zálogául a Keren Kajemeth perselyt, hogy általa magunk is építőivé váljunk annak a hidnak, mely a szomorú jelenből a boldog jövőbe vezet.” A hitközség és az összes zsidó intézmények vezetői, dr Guth Jenő, Róth Jenő, Sándor Dezső, Freund Benőné, a nőegylet elnöknője, dr Fischeff Károly, dr. Nemes Albert, Stein Lipót, Weisz Károly, Herskovits József stb., mind a Szentföld épít- tőmunkájában való részvételre serkentenek. És szinte mottónak tűzik fel a következő mondat: „Nincs jogod kritizálni a Szentföldért dolgozót addig, amíg magad is legalább annyit nem tettél érte mint az I” és a többi jelmondát: „Tesztvéreitek har- colnak és ti ölöttél kézzel üldögnétek?” „Ha meg akarod ismerni népünk multját, jelenét és jövőjét, látogass ki Erec Jiszroelbe! „Aki megfe- ledkezik Erec Jiszroel iránti köteletségéről, bünt követ el!” Külön cikk buzdít, hogy csakis szentföldi eszrogot vásároljunk. Egy másik cikk a jeruzsálemi egyetemért száll sikra és milyen büszkeséggel emeli ki, hogy a héber egyetem nagyírű professzora, Klein Sámuel dr az érsekujvári rabbiszékből került a zsidó tudomány legfőbb csarnokába. Ime, így is lehetséges. Csak szív kell hozzá. Hiszen bizonyára Érsekujvár hitközségének és zsidó intézményeinek is szükségük van a támogatásra, de mindenképp is elsősorba helyezik az egyetemes zsidóság ér- dekeit.

Fuchs Mancsi

fűzőszalonjában legfinomabb és
legpontosabb kivitelben készülnek:
Prinzess fűzők, minden fazonu
divatfűzők és orvosi rendeletre
gyógyfűzők.

ORADEA, Piața Mihai Viteazul II-a.
(Ullmann-palota).

— Temetőgyalázás Csehországban. A prievdzsi zsidó temetőben ismeretlen tettesek éjnek idején több síremléket összezúztak. A kerületi kapitányság vezetője, dr. Johann Novak közhírré tette, hogy a tettesek kézrekerítőjének, vagy nyomravezetőjének 1000 cseh-korona jutalmat ad. A tettesek néhány napon belül megkerültek, akiket a rendőrség letartóztatásba helyezett.

Zsidó művészt!

— Kezdődő érlemeszedésnél a természetes „Ferenc József” keserűviz úgy az alhasi pangást, mint a renyhe emésztést megszünteti és a magas vérnyomást leszállítja. A gyakorlati orvostudomány vezetői a Ferenc József vizet azért becsülik olyan nagyra, mert ez gyorsan és enyhén módon szabályozza a szervezetre annyira fontos gyomér- és bélműködést. A Ferenc József keserűviz gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben kapható.

A Kereskedelmi Csarnok dísztermében.

— A novisadi zsidó főkantort koncertje a beogradi stúdióban. Folyó hó 14-én, szerdán este tartotta meg Mandel Lajos novisadi zsidó főkantort liturgikus koncertjét a beogradi stúdióban. A fiatal és tehetséges főkantort, aki most negyedszer lép fel a beogradi stúdióban, a rádió igazgatósága meleghangú levélben kérte fel a koncert megtartására, mely iránt mindenféle nagy érdeklődés mutatkozott.

Einhorn amerikai kántor énekel.

— Chanuka-jelenetek. Egy hézagpólló kis füzet jelent meg a dévai Laufer Vilmos-cég kiadásában. Három chanuka-jelenet az ifjuság számára. A történetek világos csoportosításban pergetik le a chanuka történetét. Éppen ezért nemcsak előadásra alkalmas, hanem ifjusági olvasmányok is nagyon ajánlatos, mert a gyermekek élvezetes módon ismerik meg a Makkabeusok hősi és tragikus küzdelmeinek részleteit. Kapható Laufer Vilmos Librarie Déva.

Konferál Berégi László.

— Megtalálták Sába királynő ékszerét? London. A nagy afrikai kutató, Franck Hayton, röviddel ezelőtt érkezett haza afrikai vadászjáról és óriási értékeket hozott magával az afrikai hegyek közül. Hayton Franck egy mesterséges barlangba tévedt, ahol óriási rubintokra, gyémántokra és aranyékszerekre talált, melyek már évszázadok óta feküdtek ebben a barlangban. Az ékszerek megvizsgálása után a szakértőkben az a vélemény alakult ki, mintha a talált drágakövek a mesebeli Sába királynő ékszerai lennének, amelyek ebben az esetben még történelmi érdekességgel is bírnának, felbecsülhetetlen értékük mellett. A hír még megerősítésre szorul.

A 22 tagú filharmonikusok zenekara hangversenyez.

— Akit a rabbi álmában megvert. Erdekes dolgot írnak a lengyel zsidó lapok Szokál városából. Az öreg szokáli rabbi után a fia következett a rabbiságban, de egy Eizig nevű hitközségi tag rendkívül nagy ellenségeskedéssel viseltetett a fiu iránt és mivel igen gazdag volt, igen sok kellemetlenséget okozott neki. Közben azonban elszegényedett és szegénységéhez az a lelki nyugtalanság is hozzájárult, hogy a rabbinak az apja állandóan megjelent neki álmában és felszólította a fiával való kibékülésre. Mikor erre nem volt hajlandó, akkor egyszer álmában úgy érezte, hogy a rabbi bottal megveri, másnap legalább olyan érzéssel kelt fel, mintha megbotoltak volna. Nem bírta tovább, elment a rabbihoz és azt mondta neki, hogy bocsásson meg azért, amit ellene elkövetett. A rabbi 3 napig gondolkodási időt kért. Erre azután kibékültek és állítólag azóta az elszegényedett ember sorsa anyagilag megjavult.

V. GROSZMANN
orth. **בשר** vendéglője
BUCUREȘTI
Calea Victoriei 18
II emelet. Szemben a rendőrprefektúrával
3 fogásos menü 40 lei.

Téli szörme különlegességeim megérkeztek, azokat **legolcsóbb** árban bocsátom a nagybecsült vevőközönség rendelkezésére. Szíves pártfogást kér

RUBIN szücs és szőrmeüzlet
ORADEA, ZÖLDEA-UCCA 6

Válasz a lemergi pogromra

Az öntudatos lengyel zsidóság, amely nem vesztette el még hitét egy szebb és öntudatosabb zsidó jövőben, méltó választ ad azokra a kilengésekre, amelyet lapunk más helyén részletesen közlünk. Azon a napon, amidőn hozzánk érkeznek ama véres hírek, melyek zsidó testvéreink anyagi és erkölcsi romlásáról számolnak be, — egy olyan tudósítás is érkezett, amely hinni engedi, hogy felvirrad még a diaszpóra zsidóságának napja is. A közelmúlt napokban 280 zsidó chaluc és kézműves hagyta el Lengyelország területét és tért vissza az őseink földjére, Palesztinába. Ujra 280 öntudatos zsidóval kevesebb lesz azoknak száma, akik fölött nem lehet többé pogromot ülni a lengyel földön. És újra 280 tettekre szidó munkással többen építik az ősföldet, a zsidóság örök otthonát. Ime a válasz, ime az öntudatos zsidó nemzeti tett, amely elnémit minden ellenkező véleményt, amely nem tűr meg székszept és vitát, amely maga a világitó fény a galuth éjszakájába...

— A temesvári Hazamir zsidó dal- és kultúregylet az elmúlt napokban tartotta a temesvári ösztudatos zsidóság részvétele és határtalan lelkesedése közepette alakuló közgyűlést a temesvári izr. hitközség dísztermében. Az egyesület célja a héber- és jiddisch dal megismerése, ápolása és terjesztése, valamint a zsidó kultúrművek előadása. — Egyhangulag a következő tisztikar lett megválasztva: Elnök: Nyiri Jenő vezérigazgató, alelnökök: Weisz Antal, Reichenbach József és Gutfreund Emil, főtitkár: Kaufheil Ernő, titkár: Márton Pál, jegyző: Kepecs Oszkár, főpenztáros: Kaufheil Géza, pénztárosok: Schneider Károly és Kohn Sándor, háznagy: Drechsler Jenő, ellenőrök: Rosenthal Gyula és Bivas Izrael, kottatáros: Hörer Izsó, helyettes kottatáros: Roth Andor, ügyészek: Dr. Wiener Mór és dr. Terner József. Továbbá 100 tagú választmány. A Hazamir négyzólamu férfikara palesztinai héber dalok előadásával osztatlan sikert ért el. A Hatikva hangjával fejeződött be a közgyűlés.

— Egy rég megszűnt zsidó hitközségről. Alsó-Ausztriának Zistersdorf városában petróleumforrásokat fedeztek fel és ebből az alkalomból az ausztriai lapok megemlítik, hogy a XIII—XV században itt tekintélyes zsidó hitközség állott, vannak is róla okiratok, mert a hely a magyar-osztrák kereskedelmi út gócpontján állva, igen fontos szerephez jutatta a zsidó kereskedőket. Az 1420-ban kitört bécsi „gezero”, amikor Albert király nagyszámú bécsi zsidót elégettett, azzal vádolván őket, hogy belopózkodtak a templomokba és ott átfurták az ostayát, aminek nyoma az ostayán felhelhő vércseppek. (Természetes, a nedves helyen levő ostayán penészjeltek mutatkoztak és nem az átfurásból keletkező vércseppek). A bécsi üldözés után Ausztria több hitközségével együtt Zistersdorf zsidósága is elmenekült a szomszéd országokba, de a hitközséget a zsidók egymás között ügyiratokban még később is zsidósítva úgy nevezték: „Cziczisz-dorf”.

Nagy téli vásárunk

megkezdődött!
Minden vevőnek, aki legalább 300 leiért vásárol, egy szép gyapju sapkát kap ajándékba !!!
LONDON kötöde (Avram Iancu Kossuth u.) 1.

Legszebben és legolcsóbban csakis

HORBÁTZ
divatüzletében
öltözködhetsz!
Oradea, Bulevardul Regele Ferdinand 1.

Panaszos levél.

Igen tisztelt főszerkesztő ur! Lapjokban és általában a zsidó sajtóban, többször láttuk napvilágot: „Mentsük meg az ifjuságot” vagy hasonló című cikkek, melyekben többé kevésbé hangsúlyozzák, hogy a zsidó ifjuság elvallástalanodik, nem járnak el templomba, nem tartják be a zsidó rituálét, asszimilálódnak, s. b. Módozatokat keresnek, ajánlanak (általában a zsidó sajtó) az ifjak „megmentésére”. — S míg Önök ezt teszik addig a hátszegi hitközség előjárósága a Roshanai nagyünnepekkor kitiltotta a templomból, de még a közeléből is a hátszegi zsidó ifjuság egy részét. — Még nem régen, az iftenni zsidó ifjuság kötelességének tartotta legalább egyszer hetenként ellátogatni a templomba. Tette ezt részben a szüleinek kívánságára, áhítatosságából, megszokásból vagy bármily okból, de pénteken este vagy szombaton ott voltak teljes számban.

Mint említettük nem régen a választmány olyan rendszabályokat léptetett életbe, mely a hitközség bevételeinek fokozását célozta ugyan, de az ifjuságot elriasztotta a péntek esti imáktól. — S bár lehet, hogy a hitközségnek a maga módján igaza van, de mégis tény, hogy az ifjak tömege már nem tölti be kicsiny templomunkban az ifjuságnak eddig fenntartott helyet, nagyon ritkán foglalják el, sőt alig vannak egyszer-egyszer néhányan jelen. De eltértem a tárgytól. — Nem vagyunk hivatala a hitközség cselekedeteit bírálalni és nem is akarjuk, csupán esorok írónak, a templomból való kiutasításának okairól akarjuk Önt a legobjektivebb módon tájékoztatni.

Négyen voltunk az áldozatok, kik minden fenyegetés ellenére elmertünk menni (mert voltak akik el sem mentek) Ros-hasaná-estélyén a templom közelébe, ahonnan a „rendőrség” emlegetésével kiutasítottak. Azért mondtam, hogy a templom „közeléből”, mert maga a templomba vakmerőség lett volna bemennünk, tekintve, hogy az Előjáróság kihirdette, hogy az ünnepek alatt csakis azok léphetnek a templomba és Imaházba, akik üléseiket megfizették. — Viszont ülést csak az kaphat aki kultuszadó hátralékban nincsen. Mi tudatában annak, hogy adóhátralékaink vannak, az udvarban lévő imaház nyitott ablaka előtt helyezkedtünk el, imakönyveinkkel kezünkben alig lapoztuk fel az imát, amikor két választmányi tag megjelent és kiutasítottak azzal, hogy még az udvarban sem maradhatunk!

Kérdjük tehát Öntől Főszerkesztő Ur! Igy akarják tehát az öregek az ifjuságot megmenteni? Ilyen módszerekkel fogják a hitközséget megmenteni, hogy az imaház elől elkergetnek négy fiatal embert Roshasanákor?

Ma, amikor sok fiatal ember azt mondja, hogy nálunk a templom nem az ájtatosság helye, ahová lelki szükséglet elmenni. Ma kergetnek el zsidó fiatal embereket a templom mellől, hogy a zsidó „dafke-t” érvényre juttassák?

Mit szol Ön ehz Főszerkesztő Ur? Amennyiben válasza méltatna, ugy kérjük bármelyikünk címére írni vagy ha jónak látja, ugy b. lapjának hasábjain sziveskedjék válaszolni.

N. b. válaszában elvártában, vagyunk kiváló tisztelettel:

Jóger Jenő, Hirsch Mór,

Stern László, Müller Lajos.

Leadtuk fenti panaszos levelet és mert elvünk, hogy itélet előtt mindkét fetet meg kell hallgatni. módot és alkalmat adunk a hátszegi hitközségnek is, hogy fentiekre reflektáljon. Igaza van a levélnek abban, hogy sokszor más helyütt is előfordulnak hasonló szomorú jelenségek.

Vasárunk legolcsóbb beszerzési forrása nagyban és kicsinyben

FERRUM

VASÜZLET

Oradea, Nagypiac-tér 8

Telefonszám 9-73

Gyári lerakatok!

„Euglebert” autógummi gyári lerakata

— Hogyan osztották széjjel a palesztinai certifikátokat? A Jewish Agency, a folyó félévre kibocsájtott certifikátokat a következőképpen osztotta széjjel a munkások és kézművesek részére, az egyes országokban: Lengyelország 1060 munkás és 300 kézműves, Románia 215 és 45, Litvánia 195 és 18, Aden 130, Németország 90 és 23, Lettország 90 és 5, Csehszlovákia 75 és 5, Görögország 52 és 40, Amerika 40 és 25, Ausztria 35 és 6, Oroszország 30, Jugoszlávia 30, míg a megmaradt certifikátokat Amerika, Ázsia és Európa 24 különböző államai között osztották széjjel, a fentiek kivül még 1200 certifikát van rezerválva a Palesztinában élő munkások és kézművesek hozzátartozói számára.

Vermes Ernő, a Zs. N. Sz. elnöke Bukarestben megállapodott Mibashan és Orechovski urakkal a Romániának jutott certifikát felosztása tárgyában. A certifikátok a következőleg fognak kiosztalni: chalucoknak 215 darab, kisiparosoknak és középosztálynak 45 darab, chamlatat (rokonok), részére 45 darab. Erdély és Bánát részére összesen 60 certifikát jut.

— A nagyváradi Brith Hanoar Hamizrachi december 17-én, szombat este tartja meg szokásos téli műsoros estélyét, mely a szezon kiemelkedő eseményének ígérkezik. A változatos program egész soráról nagy körültekintéssel gondoskodott a rendező bizottság. — Nagy áldozatok árán sikerült megnyernie az ezidőszerint a Nagyváradon tartózkodó Einhorn amerikai kántor közreműködését, aki jidisch és héber melódiákkal fogja az estély fényét emelni. Beregi László, a váradi közönség kenvenc színésze a konferanšíe szerepét vállalta magára, azonkivül azonban még meglepetéseket is tartogat a közönség számára. A 22 tagú filharmonikus zenekar ugyancsak kiemelkedő műsorszámra lesz az estélynek, amely teljes számmal működik közre. A legjobb vigjáték és kabarészmok tartják még a szenzációs estély programját, de nagy részük lesz az eredeti jidisch és héber számoknak is. — Általában a ragyogás és ötlet minden elképzelhetetlen szenzációja van összezsúfolva a Brith Hanoar Hamizrachi műsoros estélyén, mely iránt osztatlan érdeklődés nyilvánul meg a közönség részéről. Az estély a Kereskedelmi Csarnok dísztermében lesz megtartva.

— Győzelmet aratott a Zsidó Párt a nagysomkúti községi tanácsválasztásokon. Nagysomkút. A nagysomkúti zsidóság példás fegyelemről és politikai érzékről tett tanuságot az elmúlt héten, amikor a községi választásokon olyan öntudattal képviselte a Zsidó Párt érdekeit, hogy önálló listájával relatív többséget ért el és három tanácsost vitt be a községi tanácsba. A választásokon a Zsidó Párt 161 szavazatot adott le. A Zsidó Párt részéről a listavezető dr Blumenfeld Dezső, valamint az utána következő dr Kálmán Henrik és dr Jakab Menyhért jutottak be a tanácsba. A községi biróválasztáson a Zsidó Párt által is támogatott Cuceanu Ioan választották meg 223 szavazattal.

— A huszti rabbi tavasszal foglalja el a jeruzsálemi főrabbi széket. Husztról jelentik: A huszti hitközség 50 tagja jelent meg Rabbi Josef Zwi Duschinszki főrabbi előtt és arra kérték, hogy a M'hram Sick z. c. l. örökét, a huszti rabbiságot ne hagyja cserben és ne távozzon Jeruzsálemba, hogy ott a Rav Sonnenfeld z. c. l. örökét átvegye. A huszti főrabbi elgondolkodva a kérdés fölött, a következő választ adta a delegációnak: — „Rabbotáj! A jelenlegi huszti hitközség már többé nem a M'hram Sick korabeli hitközség és nem is az, amelyhez én eleinte eljöttem. Szomorúan siralmas, hogy idegen kezek Huszton a zsidó lényegét aláássák, úgy egyéni, mint közösségi aláaknázásokkal és mely az egész ország vallásos zsidó közéletét is befolyásolja. Minden reményem a zsidóság jövője, a szentföld iránt van és nem másítom meg ama elhatározásomat, hogy a Teremtő segítségével mennél hamarabb oda utazzak. Az Örökkévaló kegyelmezen meg zsidó népének és váltsa meg Ciont részére.” A huszti rabbi a legnagyobb valószínűség szerint már rögtön husvét után elhagyja Husztot, hogy átvegye a jeruzsálemi főrabbiságot.

A perzsi zsidóság helyzete

Mi az igazság a kivégzett zsidó képviselő ügyében?

A perzsi jogállapotok és szociális helyzet még a mai kritikus politikai hullámszakaszában is löbbé-kevésbé ismeretlen. A perzsa kormány hermetikusan zárja el a külföldi figyelmét szemé elől a belső állapotokat és csak nagy ritkán szivárogi ki valami hír, amely rávilágít azokra a barbár állapotokra, amelyek ebben a keleti országban uralkodnak. Néhány hónapja annak, hogy megirtuk, hogy Chajim zsidó parlamenti képviselőt a kormány halálra ítélte és kivégezte. A kivégzés mindent nagy port vert fel és az egész világon elítélték a perzsi terror-állapotokat.

Érdekes tehát meghallgatni a perzsa külügyminiszter nyilatkozatát, a perzsi zsidó állapotokról, aki most Törökországban időzik és a zsidó távirati iroda képviselőjének nyilatkozott. Perzsiában — mondotta a miniszter — nincsenek különbségek a nemzetiségek között. Minden nemzetiség egyenlő polgára az országnak és a zsidóknak is minden tekintetben biztosítva van ugy a vallási, mint nemzeti kulturális szabadságuk. Országunkban nem ismerik az antiszemizmust és a biztonság tökéletes.

Az Ila képviselője itt bátorkodott megjegyezni az ártatlan zsidó képviselő kivégzését, mire a külügyminiszter a következőket mondta: — „Chaim bűnös volt. A bíróság azonban őt nem mint zsidót, hanem mint árulót ítélte halálra. Minden népek vannak kiváló férfiai, de vannak közöttük csalók is. Ilyen volt Chaim képviselő is. Egy idegen államnak kémkedett és súlyos károkat okozott az országnak. Nem lehet tehát egy ilyen kivételes esetet általánosítani, mert köztudomásu dolog, hogy a zsidóság most is képviselve van a perzsa parlamentben dr Logman zsidó parlamenti személyében. Dr Logman még politikai ellenfelei részéről is megbecsülésnek örvend, aki kiváló politikus és igazságszerető férfi. Ismétlem — fejezte be a miniszter nyilatkozatát, hogy a zsidóság Perzsiában a legnagyobb bizottságnak örvend.”

Nem egészen véletlen, hogy a külügyminiszteri nyilatkozat után néhány nappal a „Jewish Chronicle” angol hetilapban cikk jelent meg dr Logman tollából, amelyben leírja a perzsi zsidó állapoto-

kat és maga is a legnagyobb elismeréssel ír az ottani viszonyokról.

Bavallott zsidó politikusok szerint dr Logman kormányomásra írta a cikkét, hogy a külügyminiszteri nyilatkozat külföldön megerősítést nyerjen. Perzsiának ugyanis érdeke, hogy a belső viszonyokat illetőleg külföldön ne terjedjenek el olyan hírek, amely a kormányt rossz színben tüntetné fel.

Chaim zsidó képviselő kivégzésének ügye természetesen a miniszteri nyilatkozattal koránt sincs elintézve, mert Chaim mindig gerinces képviselője volt a zsidó érdekeknek és ezért több ízben került konfliktusba a kormánnyal.

Január elsején nyílik meg a noviszadi zsidóság kétemeletes aggokháza

Az elmúlt hóban fényes ünnepi keretek között avatták fel Novi-Sadon a zsidó aggokházát, amely az egész ország elhelyezésre szoruló zsidó aggok és árvák befogadására van hivatva. A székház kétemeletes impozáns épület és 58 ágygal rendelkezik. A felavató ünnepélyen képviseltette magát a jugoszláv kormány és maga Sándor király is, és jelen voltak az összes zsidó és nem zsidó intézmények megbízottjai.

A felavató ünnepségek után az aggokháza és árvaház tanácsa foglalkozott a megnyitás kérdésével és úgy határozott, hogy már január 1-én átadják rendeltetésének ezt a nagyhasznu intézményt, Kohn Gyula József elnök hosszasan méltatta az árva és aggokháza céljait és megállapította azokat az irányelveket, amelyek a székházban való elhelyezés előfeltételeit képezik. Hajós Gyula, ügyvezető elnök, akinek nagy érdeme van abban, hogy ez a jótékony intézmény megalakulhatott, rámutatott arra, hogy a székház a zsidóság áldozatkészégének pregnáns bizonyítéka és így az egész ország segélyre és elhelyezésre szoruló aggjainak, valamint árváinak helyet kell adjon.

A noviszadi zsidóság igen meleg szimpátiával fogadja az új intézmény megnyitását, amely közhasznu voltánál fogva rövidesen nélkülözhetetlen jótékony intézménye lesz a jugoszláv zsidóságnak.

Ezentul nem hirdetünk

és a hirdetésekre kiadott összeget leszámítjuk az árakból, tehát

még olcsóbban árusítunk

mint eddig. Árjegyzéket sem közlünk, de ha látni akarja

szédületesen olcsó

karácsonyi árainkat,

nézze meg világvárosi kirakatcsarnokunkat!!

Soha többé ilyen olcsó vásárlási alkalom nem lesz!

KOVÁCS TESTVÉREK

DIVATNAGYÁRUHÁZA-Sas-passage

RÖVID HIREK

PÁRIS, Herriot francia miniszterelnök elfogadta az antiszemitizmus ellen küzdő liga meghívását, hogy a nemzetközi konferencia alkalmával rendezendő banketten az elnöki tisztséget betöltse.

IRAK. A kormány egy rendeletet adott ki, melynek értelmében pénteken a zsidó iskolákban is tilos az oktatás, viszont szombaton kötelezi a zsidó iskolákat, hogy előadásokat tartsanak. Ez az első antiszemita lépése az önálló Irak kormánynak.

JERUZSÁLEM. Palesztinába a közeljövőben egy arab ifjusági szervezet alakult „Az arab felszigetlovagjai” elnevezéssel, amely teljesen a német nemzetiszocializmus programját kopírozta le. — A kormány 50 orosz zsidó rabbinak és családjának adta beutazási engedélyt. — A Jewish Agency elhatározta, hogy Kfar Chaszidimben, Kfar Jehajsiában, Kfar Báruchban, Mazreiben, Mercháviában, Balfouriban és Tel-Chadésimban gazdasági épületeket investál 11.000 font értékben. — Október hónapban 953 személy vándorolt be Palesztinába, akik közül 818-an voltak zsidók. — November közepén 45 amerikai mérnök érkezett az országba, hogy résztvegyenek az Irak Oil Company által végzett munkálatoknál. — Petach Tikvában új bankvállalat alakult, amely a középosztály kolonizálásának nyújt segítséget. A bank élén D. Lippner áll.

VARSÓ. Első ízben fordult elő az elmúlt héten Varsóban, hogy a lengyel diákok egyrésze állást foglalt zsidó kollégáik mellett az — antiszemitizmussal szemben. Átiratot küldtek a kormánypárthoz, amelyben tiltakoztak az antiszemita hecc-propaganda ellen. — A lengyel hadügyminisztérium rendeletére a kaszárnyákban külön termet rendeznek be a zsidó katonák számára, hol a mindennapi isentiszteleteiket végezhetik.

RIGA, A lubowici rabbi jeschivája bezáratott pénzhány folytán. — Lettország egyetlen zsidó mezőgazdasági főiskolája kénytelen volt a kapuit bezárni, mert az állam megvonta tőle az eddig nyújtott szubvenciót. A főiskola tanári kara a jövőben esti tanfolyamokat rendez.

CSENOVIC. Az elmúlt héten egy 12 éves genialis zsidó festőművésznek, Boros Mórnak, nyílt meg képiálitása. Képeit nagyon dicsérik.

BRISZK. Briszkben (Lengyelország) egy benzintartály exploziója folytán felrobbant a vasútvonalon álló benzinnel töltött ciszterna, melynek rettetes ereje két zsidó munkást ölt meg.

Faosztás a Mizrachiban. A nagyváradi mizrahi keretében működő Poale Mizrahi már évek óta egyik legnemesebb hivatásának tartotta a zsidó munkanélküliek segélyezését. — Eltekintve, hogy havonként állandó segínyt juttat az állás nélküli zsidó munkásoknak, a bekövetkező hideg tél előtt elhatározta egy nagyobb mennyiségű fát kiosztani, hogy ily módon is könnyítsen a munkanélküliek nyomorgó családjain. Az elmúlt héten eszközölte az első ilyen fat kiosztását a Poale Mizrahi és több mint 100 méter fát juttatott így a nyomorgók helyzetének könnyítésére.

Művészi perzsaszőnyegeket, szövött gobelineket, külföldi fonalak

Schulhof Emilné

„Orient” Szövőművészeti iskola

Oradea, Str. Episcopul Ciorogariu No. 17.
Vidéki rendelések utánvétellel gyorsan és pontosan eszközölte.

שמן זית מארץ ישראל

Valódi palesztinai táblaolajat garantáltan eredeti töltésű kilós és félkilós kannákban hechszerrel szállít

Weinberger

ORADEA, Str. Millerand 9.

Hasznos tudni,
hogy **Schmidthauer**

természetes **Lemandı**

keserűvize a gyomor és bélbetegek páratlan gyógyvize

Üdítős minden palackhoz mellékelve!

Kapható mindenütt!

MOZI

Városi Színház Mozgó

Péntek 3, 5, 7, 9 órákor: „Pinty és Ponty” az idegen légióban. Két órák kacagás. — Szombat, vasárnap és hétfő: „Pinty és Ponty.”

Primăria Municipiului Oradea, Serviciul Economic.
No. ad 37968/1932.

Publicațiune

Din scopul aprovizionării cu registrele și imprimatela necesare pentru serviciile Primăriei și Uzinei orașanești pe anul 1933 se publică concurs de oferte pentru contractarea furnizării prin bună învoială conform normelor generale pentru modul tratării prin bună învoială încuviințate de legea contabilității publice publicate în Monitorul Oficial No. 127 din 4 Iunie 1931 din care scop termenul pentru înaintarea ofertelor se fixează pe ziua de 21 Decembrie a. c. orele 12 a. m. când ofertanții vor depune ofertele închise și sigilate la mâna Președintelui Comisiei de licitații.

Ofertele se vor prezenta în biroul serviciului economic al Primăriei etaj I, camera 29.

Condițiile de furnizare și caietul de sarcini se pot cunoaște la Serviciul Economic al Primăriei și pe tabela de afișare dela intrare în edificiul Primăriei.

Oradea, la 8 Decembrie 1932.

p. Primar:
A. Crăciun.

Secretar General:
Dr. Voștinar.

Férfikalapok

a legújabb formákban
rendkívüli olcsó árban
kaphatók Zöldfa-u. 21.

HELLER és DEUTSCH

BORSALINO kalapok nagy választékban a legdivatosabb formákban

Rádió

olcsó és jó **Félárban!**

Hálózati gép 3+1 lámpás hangszóróval 3000 lei. Telepes gép 3 lámpás 1950 lei. Mind a két gép hosszú és közép hullámra dolgozik.

Telefon 5-12 **Rajz Antal**
Strada Alexandri (Teleki-utca) 2.

Fajborok יין כשר

Asztali borok

jutányos árban
kaphatók

Szacsvay-u. 2. sz. a.

(Str. Cuza Voda)

pincében.

Takarításra

festék-, lack- és kefeárut valamint a világhírű „Express” poloskairtót és „Express” Magasfényt, mely butorát újjá varázsolja; legolcsóbban csak

STERN.S. ENDRE

kefegyáros és festéknagykereskedőnél szeresheti be

ORADEA

Strada Nicolae Iorga (Zöldfa-ucca) 10
Telefon 378

Telefon 378

ZSIDÓ HUMOR

ÉS TÖRTÉNETEK NAGYJAINKRÓL

Rossz utra tévedt?

A worki rabbi Jizchaknak kétségbeesetten panaszkodott egy szegény özvegy asszony, hogy néhány kereskedő, akinél a férje dolgozott, nem fizették ki járandóságát és könyörtelenül nyomorba taszították. Mikor a kereskedők megjelentek a rabbi parancsára és meglátták az asszonyt, kórusba kiabálták:

— Ne hallgass rabbi, erre a rossz asszonyra. Három éve halt meg az ura és azóta csak hazugságokkal vezeti félre adósait...

— Milyen szegény lehetett, — mondta rá a rabbi, — ha rossz utra kellett tévednie!

A mádi gaon.

A mádi gaon előbb Telegden, majd Brezován működött. Utóbbi helyen mondotta: Mádón van a legjobb rabbiságom. Telegden volt jó lakás, de füstölt a kémény. Brezován nem füstölt a kémény, de beleesett az eső a háztetőn át. Mádón a legjobb, itt füstöl is, meg beesik is.

Krakóból jött egy lengyel-zsidó és a templomba látták, hogy modern kis talisban imádkozik. Mire a mádi gaon így szólt hozzá: Nem értem, hiszen Krakóban foglalkoznak a Chosen Mispottal és ehhez tartozik Hovo Mecio talmudtraktusa, ennek kezdete pedig így szól: „Snájim ochzin betallis” kelten fognak egy taliszt — tehát világos, hogy egy talisznak olyannak kell lennie, hogy legalább kelten foghassák, az Ön talisza azonban még egynek is kevés...

A pontatlanság.

Ujságolvasás közben azt modja Reb Smiel a feleségének:

— Itt olvasom, hogy egy földbirtokos megírta az Ujságnak, hogy csütörtökön délután 3 órákor a Köröshidon föbe fogja löni magát, mire detektívek mennek ki, három óra hosszat vártak rá, de ő nem jött.

Látod, — feleli megvetéssel az asszony — ilyen pontatlanok a férfiak.

A jó inkasszó.

— Jö napot, Reb Jichok, hogy megy magának?

— Ne kérdezze. Az üzlet egyáltalán nem megy.

— Na és az inkasszó?

— Arra nem panaszkodhatom. Ma is legalább huszan voltak nálam inkasszálni.

Mi a legjobb mesterség?

Egy chaszid rabbitól kérdezte egy izben egyik hive, hogy milyen foglalkozást válasszon magának.

— Légy pék, — mondta a rabbi — mert akkor minden nap meg lesz a házában a szükséges kenyér.

— Igen, igen, de mi történik, ha nem lesz pénzem lisztre?

— Ha nem lesz pénzed lisztre, akkor már nem leszel pék, — mondta erre szellemes fordulattal a rabbi.

ארסה כשר

ארסה כשר

Uj dumpingárakban!

ugy helyben, mint Románia bármely helyiségében szállítok

Liba

hust
olvasztott-zsirt
háját és bőrt
kolbászt és szalámit

1933 január hó 1-ig az országban legolcsóbban megállapított árak szerint, a nagyváradi orth. rabbinátus chechsérjével ellátott és az egész országban elismerést kéri demelt szállításaimat a legpontosabban eszközölöm.
Friedmann Samuel, Oradea Str. Cuza Voda 6.
Fiók: Str. General Moșoiu 3.